

Kommunal- og moderniseringsdepartementet
Postboks 8112 Dep
0032 OSLO

Vår ref.: 201400023-159
Deres ref.:

Lillehammer, 16. oktober 2014

Uttalelse til høring av forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven

Kommunal- og moderniseringsdepartementet (KMD) og Klima- og miljødepartementet (KLD) har sendt to forskrifter på høring som på mange måter hører sammen:

KMD ref. 14/1013 : Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven og
KLD ref. 13/4565: Forskrift om miljøvurderinger av tiltak etter sektorlover, jfr. kapittel 14 i plan- og bygningsloven.

Denne uttalelsen gjelder Forskrift om konsekvensutredninger for planer etter plan- og bygningsloven (KMD). Oppland fylkeskommune har valgt kun å gi en administrativ uttalelse til høringen.

Formålet med forskriften og endringen

Formålet med forskriften er å sikre at hensynet til miljø og samfunn blir tatt i betraktning under forberedelsen av planer eller tiltak, og når det tas stilling til om, og på hvilke vilkår, planer eller tiltak kan gjennomføres.

Forslaget til revidert forskrift omfatter i hovedsak endringer som følge av krav fra ESA knyttet til oppfølging av EU-regelverket, behov for forenklings- og forbedringstiltak og justering i forhold til norsk lovverk.

Nedenfor følger kommentarer til de enkelte punktene i høringsnotatet:

Bakgrunn og intensjon

Oppland fylkeskommune er i hovedsak positiv til de foreslåtte endringene, som i stor grad innebærer en kvalitetsheving av konsekvensutredningsarbeidet og en bedret struktur på regelverket. Vi har noen kritiske merknader som belyses under de enkelte punktene.

Postadresse

Postboks 988
2626 LILLEHAMMER

Org. nr: 961382335

Besøksadresse

Kirkegaten 76, Lillehammer
Bankkonto: 2000 09 50018

E-post: postmottak@oppland.org

Saksbehandler:

Kristin Loe Kjelstad

Telefon:

E-post: kristin.loe-kjelstad@oppland.org

1.1./1.3:

Forskriften deles - en for plan og en for tiltak etter annet lovverk

Vi er noe forundret over at regelverket for konsekvensutredninger av planer og tiltak splittes til to forskrifter. Begrunnelsen er at dette følges opp av to ulike departementer, noe som synliggjør kompleksiteten i dette. Departementene bør vurdere om en oppdeling av regelverket følger intensjonen om effektivisering og forenkling av offentlig regelverk, med fokus på formidling og forenkling ovenfor tiltakshavere og kommunene.

2.1:

Størrelseskriterier

ESA har konkludert med at størrelseskriterier for å utelukke planer eller tiltak fra nærmere vurdering er ikke i samsvar med EIA-direktivet. Også tiltak under størrelseskriteriene i vedlegg II må vurderes. KMD ønsker derfor å ta vekk bruk av størrelseskriterier fra vedlegg II.

Vi er enig i at planer og tiltak kan ha vesentlig konsekvens for helse- miljø- samfunn uavhengig av størrelse. Konsekvensen av dette vil innebære et regelverk som medfører at flere saker må sjekkes ut i forhold til forskriften. Dette innebærer ikke forenkling, men kvalitetssikring. Det vil bli et stort behov for veiledning knyttet til disse endringene, og her har departementet et stort ansvar for at dette kommer raskt på plass.

2.2.1: jfr. kap 3.4.:

Planprogram

Departementet foreslår at det ikke skal være krav om planprogram for reguleringsplaner som omfattes av vedlegg II-tiltak. Begrunnelsen er forenkling/effektivisering og at det uansett varsles om tiltaket, samt at KU-vurderingen inngår i varselet.

Planprogram bør beholdes. Vi mener planprogram er et svært nyttig verktøy som har bidratt til å gi høringspartene et langt bedre grunnlag til målrettede innspill på et tidlig stadium i planprosessen enn tidligere praksis. Bruk av planprogram bør heller bli et naturlig steg ved flere planer enn at dette kravet svekkes. Vi mener endringen vil være et tilbakeskritt i forhold til kravet om å være tidlig og tydelig i innspillsfasen i planleggingen.

2.2.2:

Frist for å fastsette planprogram

Denne foreslås til ti uker etter frist for uttalelser.

Tidsfrist gir forutsigbarhet, noe som er positivt, men vi savner opplysninger om hva som er konsekvens hvis tidsfristen ikke overholdes, og hvilke unntaksmuligheter som gis. I komplekse saker kan ti uker være for kort, når politisk behandling også skal gjennomføres i løpet av denne tiden.

2.2.3:

Foreleggingsinstituttet

Departementet foreslår å fjerne foreleggingsinstituttet for plansaker som er gitt i gjeldende forskrift §8. (jfr. 3.5). Formålet med foreleggingsinstituttet er at departementet skal ha anledning til å gripe

inn i dersom planen eller tiltaket kan komme i konflikt med nasjonale eller viktige regionale hensyn. Departementet ser at dette ikke har fungert etter hensikten, og ønsker at kravet sløyfes.

Vi har ikke merknad til at denne mekanismen tas bort, da planleggingen har sikkerhetsmekanismer knyttet til innsigelse og forskriften også viderefører bestemmelsen om mulighet for å endre rollen som ansvarlig myndighet i særskilte tilfeller der saken er av nasjonal eller stor regional betydning (2.2.6).

2.2.4. Planmyndigheten kan unnlate å fastsette planprogram.

Å ikke fastsette planprogram er en selvfølgelig rett for planmyndigheten i saker som man ikke ønsker å gå videre med.

I §6 står det videre at bestemmelsen ikke gjelder for statlige planinitiativ etter plan- og bygningsloven s§ 3-7. Også for statlige planoppgaver kan det være aktuelt å avslutte planprosessen uten vedtak av planprogram. Paragrafen må utformes slik at dette blir entydig.

2.2.5: Samordning av planprogram og konseptvalgutredning. Se kap 3.10

Høringsdokumentet gir ikke mye informasjon knyttet til dette punktet, men endringen vurderes av departementet å gi større offentlighet rundt konseptvalgutredningen, samtidig som det gir tidsbesparelse, noe som fylkeskommunen ser positivt på.

2.2.6: Endring av rollen som ansvarlig myndighet

Forskriften viderefører bestemmelsen om mulighet for å endre rollen som ansvarlig myndighet . Det foreslås som tillegg at dette også kan* gjelde for fastsettelse av planprogram der statlige eller regionale myndigheter organiserer planarbeidet og utarbeider planforslaget ihht. pbl § 3-7.

Fastsettelse av planprogrammet kan evt. utføres av Kommunal- og moderniseringsdepartementet dersom ansvarlig myndighet ikke fastsetter planprogrammet innen rimelig tid.

* (obs: – her står det skal på s. 5 i høringen – det må forstås som kan, jfr. 3.11)

Vi støtter muligheten i forskriften til endring av rollen som ansvarlig myndighet, eller at saken kan løftes inn til departementet, men dette må benyttes med forsiktighet, og ikke undergrave hovedprinsippet om at kommunen i de fleste saker er planmyndighet og ansvarlig myndighet.

3.2 Planer og tiltak som skal vurderes nærmere § 3

Gjeldende bokstav d) foreslås ikke videreført

I bokstav d) står det i dag at detaljreguleringer som innebærer endringer av kommuneplan eller områdereguleringer skal vurderes etter kriteriene i § 4. Ved den foreslåtte endringen vil det kun være detaljreguleringer som kommer inn under tiltak og oppfangskriteriene i vedlegg II som skal vurderes etter §4. Denne endringen er ikke særskilt kommentert i dokumentet. Vi mener denne endringen er uheldig og anbefaler at dagens regelverk med en vurdering av KU-plikt ved avvik fra overordnet plan opprettholdes.

3.15 Merknad til ordlyd i vedlegg III

Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger for miljø og samfunn bokstav b) om kulturminner og kulturmiljø

Etter dagens forskrift om konsekvensutredninger skal alle tiltak etter § 3 konsekvensutredes hvis de jf. § 4 a) «er lokalisert i eller kommer i konflikt med områder med særlig verdifulle landskap, naturmiljø, kulturminner eller kulturmiljø som er vernet eller fredet, midlertidig vernet eller fredet eller foreslått vernet eller fredet, eller hvor det finnes eller er stor sannsynlighet for å finne automatisk fredete kulturminner som inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde».

I forslag til ny forskrift er tekst og struktur endret, men i følge vedlegg III pkt. b) skal planer utredes der de: «vil komme i konflikt med kulturminner eller kulturmiljø som er fredet, midlertidig fredet eller foreslått fredet etter kulturminneloven, eller hvor det finnes eller er stor sannsynlighet for å finne automatisk fredete kulturminner som inngår i et kulturmiljø med stor tidsdybde».

I gjeldende forskrift omfattes både kulturminneverdier som er eller forberedes fredet og/eller regulert til spesialområde bevaring / hensynssone. Av tidligere veiledingsmateriale framgår at også bl.a. listeførte kirker og objekter/anlegg prioritert i statlige sektorvise verneplaner slår ut.

Kulturminneverdier som sikres etter Plan- og bygningsloven er med andre ord falt ut i forslaget til ny forskrift. Vi er kritisk til en slik innsnevring uten at dette overhodet er drøftet/begrunnet. Vi har i dag langt flere kulturminner av høy verdi (også fredningsverdige anlegg) som er regulert til bevaring enn fredet etter særlov. Kravet om utredningsplikt skal være basert på om tiltaket kan få vesentlige virkninger på miljø og samfunn, og hva som er viktige miljøkonsekvenser her må ta grunnlag i vurdering av miljøverdi og/eller at samfunnet har prioritert miljøkvalitetene gjennom juridisk sikring eller annen overordnet plan, ikke hvilket lovverk som tilfeldigvis er anvendt. En innsnevring synes også underlig når utredningskravet for landskap og naturmiljø samtidig utvides. Vi vil primært anbefale at kulturminnebestemmelsen knyttes til nasjonale og vesentlige regionale kulturminneverdier (uavhengig av juridisk sikring), for å sikre et godt saksgrunnlag og godt bearbeidet planforslag i saker hvor det er potensial for innsigelse. Sekundært vil vi anbefale at tidligere innhold blir videreført.

Merknader til enkelte paragrafer i forskriften

§2 og §3) Områdereguleringer som fastsetter rammer for senere detaljregulering av tiltak i vedlegg I og vedlegg II omfattes/vurderes, jf. SEA-direktivet
Denne endringen fanger opp en svakhet i gjeldende forskrift og støttes.

§ 4 Bestemmelse om at forslagsstiller selv skal vurdere om planen kan få vesentlige virkninger
Forslagsstiller skal gjøre en vurdering, men det er ansvarlig myndighet som skal ta stilling til om planen skal behandles etter forskriften. Paragrafen tydeliggjør ansvarsforholdene mellom forslagsstiller og ansvarlig myndighet og støttes.

§ 5 Planprogram

Vi er uenige i at planprogram ikke skal gjelde for planer etter §3c. (se ovenfor).

Når det gjelder teksten for øvrig mener vi forslaget gir gode presiseringer og føringer for hva det skal redegjøres for i planarbeidet.

§8) Bestemmelse om bruk av standardiserte metoder og innleggelse av innsamlede data i databaser. Bestemmelsen bidrar til økt samfunnsnytte av datainnsamlingen, og støttes.

§ 10) Virkninger skal overvåkes og oppfølgende undersøkelser skal gjøres offentlig tilgjengelig, jf. SEA-direktivet

Endringene i paragrafen gir sterkere forpliktelser til oppfølging av konsekvensutredningen og støttes.

Vedlegg III) Kriterier for vurdering av vesentlige virkninger for miljø og samfunn (jfr. §4 i gjeldende forskrift)

Vi støtter departementets vurdering i forhold til å balansere mellom innspill fra ESA og allerede godt innarbeidete kriterier i dagens § 4 i norsk forvaltning for å vurdere om et tiltak kan få vesentlige virkninger for miljø og samfunn.

Gjeldende bokstav b) med kriteriet om inngrepsfire naturområder er foreslått tatt ut i nåværende form, og høringsnotatet gir få opplysninger om prosessen videre for å avklare hvilke status INON skal ha framover. Kartleggingen av INON-områder i Norge viser en tankevekkende utvikling, og kriteriet bør ikke tas ut av listen før det er gjort en nøye gjennomgang i forbindelse med det pågående arbeidet med denne problemstillingen.

Ny bokstav b) Se merknad ang kulturminner over. Ordlyden i bokstav III b) svekker regelverket i forhold til kulturminner som er sikret etter plan- og bygningsloven.

Ny bokstav g) Regionale planretningslinjer er ikke med i dagens forskrift, men bør vurderes inn i en slik opplisting. Jfr. bla. retningslinjer for de regionale planene for områder med villreininteresser.

I vedlegg IV b) om rammer for konsekvensutredningen er vurdering av konsekvenser knyttet til om planen har vesentlig påvirkning på konkurransforholdene nevnt. Departementet bør vurdere om dette også skal inn som kriterium i vedlegg III.

Supplering av kriteriene for vurdering av vesentlige virkninger, jf. EIA-direktivet

Flere av kriteriene må følges opp med god veiledning og videre kartlegging. Supplementet med veiledning om hva som vektlegges i vurderingen er nyttig.

Vedlegg IV – Rammer for søknad med konsekvensutredningen

a) Her bør også regionale planretningslinjer være med i opplistingen.

Med hilsen

Kristin Loe Kjelstad
Teamleder plan og miljø

Kjell Marius Mathisen
Fylkeskonservator

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten underskrift i hht. interne rutiner